

Sygn. akt I CSK 513/10

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)
SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)
SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa Janusza C.
przeciwko Wojskowej Agencji Mieszkaniowej Oddział Regionalny w W.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 2 czerwca 2011 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 stycznia 2010 r.,

- 1) oddala skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 maja 2009 r. Sąd Okręgowy zobowiązał pozwaną Wojskową Agencję Mieszkaniową w W. do złożenia oświadczenia woli następującej treści: „Wojskowa Agencja Mieszkaniowa reprezentowana przez Dyrektora Oddziału Regionalnego w W. zobowiązuje się zapłacić powodowi Januszowi C. kwotę 86.793 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 1999 r. do dnia zapłaty, tytułem ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery w trybie art. 28 ust. 4 w związku z art. 24 ust. 1 pkt 2 i art. 47 ust. 1, 2, 4 i 5 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód jest żołnierzem w służbie czynnej. Zajmował kwaterę stałą w B. na podstawie przydziału z dnia 6 grudnia 1982 r. o powierzchni mieszkalnej 35,30 m². Po rozwiązaniu związku małżeńskiego przez rozwód w listopadzie 1998 r. zrzekł się kwatery w B. na rzecz żony i dzieci i zgłosił wniosek o wypłatę ekwiwalentu pismem z dnia 28 stycznia 1999 r., które zostało przyjęte przez pozwanego w dniu 3 lutego 1999 r. Wymeldował się z pobytu stałego w B. w dniu 6 września 1999 r. Mieszkanie w B., które było jego kwaterą, zostało przydzielone jego byłej żonie. Powód od 1995 r. pełnił służbę wojskową w W., gdzie był również zakwaterowany w internacie. W piśmie z dnia 16 grudnia 2005 r. pozwana wyraziła gotowość zawarcia z powodem umowy zobowiązującej do wypłaty mu ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery odpowiadającego niedoborowi norm powierzchni mieszkalnej w przydzielonej mu kwaterze stałej, według cen obowiązujących w garnizonie, w którym powód posiadał przydzieloną kwaterę, tj. w B. Pozwany odmówił zawarcia umowy na zaproponowanych mu warunkach. Decyzja Dyrektora Oddziału Rejonowego WAM w W. nr 9/99 z dnia 23 marca 1999 r. w sprawie ustalenia średniej ceny rynkowej 1 m² powierzchni lokalu mieszkalnego dla celów wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za rezygnację z kwatery przewidywała w okresie od 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. dla B. średnią cenę rynkową 1 m² powierzchni lokalu mieszkalnego w wysokości 1.150 zł. Zarządzenie nr 10/99 Dyrektora Oddziału Rejonowego Garnizonu W. WAM w W. z dnia 11 lutego 1999 r. w sprawie ustalenia

średniej ceny rynkowej zakupu 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w Garnizonie W. przewidywało średnią cenę 1 m² lokalu mieszkalnego w grudniu 1999 r. w wysokości 2.646 zł.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, powodowi przysługuje roszczenie o zawarcie umowy zobowiązującej do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery w trybie art. 28 ust. 4 w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 2 i art. 47 ust. 1, 2, 4 i 5 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu obowiązującym w 1999 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 86, poz. 433 ze zm., zwanej dalej: „ustawą”). Powód powinien otrzymać ekwiwalent z tytułu niedoboru powierzchni mieszkalnej w przydzielonej mu kwaterze stałej w stosunku do normy mu przysługującej, obowiązującej w dacie składania wniosku, odpowiadającej w przeliczeniu 41 m². Artykuł 47 ust. 5 ustawy, nakazuje wypłatę ekwiwalentu przy uwzględnieniu średnich cen rynkowych w miejscowości pełnienia służby lub zamieszkania. Ustawodawca pozostawił więc stronom umowy dotyczącej wypłaty ekwiwalentu swobodę wyboru ceny rynkowej, stosowanej w jednej z tych dwóch miejscowości, jeżeli w różnych miejscowościach była pełniona służba i było miejsce zamieszkania uprawnionego. Powód, w dacie złożenia wniosku o wypłatę ekwiwalentu, pełnił służbę i miał miejsce zamieszkania w W. Dlatego zasługiwało na uwzględnienie żądanie zobowiązania pozwanej do zawarcia umowy o wypłatę ekwiwalentu przy przyjęciu stawki obowiązującej w dacie złożenia wniosku na terenie W. Zgodnie z art. 47 ust. 2 i 4 ustawy, wysokość ekwiwalentu określa się według przesłanek istniejących w chwili zawierania umowy, o której mowa w art. 47 ust. 1 ustawy. Ponieważ umowa ta powinna być zawarta niezwłocznie po złożeniu wniosku, to także na tę chwilę należało ustalić cenę 1 m² powierzchni do obliczenia należnego ekwiwalentu. Umowa powinna być zawarta najpóźniej 1 grudnia 1999 r. i dlatego dla obliczenia wysokości ekwiwalentu Sąd przyjął stawkę obowiązującą w grudniu 1999 r., tj. kwotę 2.646 zł. Wysokość ekwiwalentu wynosiła kwotę 86.793 zł (80% kwoty 2.646 zł pomnożonej przez 41). Ponieważ umowa powinna być zawarta niezwłocznie po złożeniu wniosku o wypłatę ekwiwalentu, najpóźniej w dniu 1 grudnia 1999 r., to od tej daty pozwana pozostaje w zwłoce z realizacją wypłaty ekwiwalentu.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2010 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej, uznając za prawidłowe ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną przez Sąd pierwszej instancji. Odnosząc się do podniesionego w apelacji zarzutu przedawnienia roszczenia, uznał, że pomiędzy stronami przez kilka lat trwała wymiana korespondencji w sprawie wypłaty ekwiwalentu. W pismach z dnia 3 sierpnia oraz 16 grudnia 2005 r. pozwana uznała żądanie powoda, co do zasady, wobec czego doszło w ten sposób do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18 ze zm.).

Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniosła pozwana, która zaskarżyła go w całości. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego zarzuciła naruszenie: art. 28 ust. 5 w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz 13 ust. 4 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, art. 481 § 1 k.c. oraz art. 117 § 2 w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 i 2 k.c. Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W skardze kasacyjnej pozwana kwestionuje przyjętą przez Sąd Apelacyjny średnią cenę rynkową 1 m² powierzchni lokalu mieszkalnego dla wyliczenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego należnego powodowi. Zdaniem pozwanej, powinna mieć zastosowanie średnia cena rynkowa obowiązująca w miejscowości, w której znajdował się lokal (będący kwaterą), który otrzymał rozwiedziony małżonek powoda w miejsce zastosowanej przez sądy obu instancji średniej ceny obowiązującej w miejscowości, w której powód mieszkał i pełnił służbę. Podstawę stanowiska Sądu odwoławczego, w tym zakresie, stanowiły przepisy zawarte w art. 28 ust. 4 w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 2, art. 47 ust. 1, 2, 4 i 5 ustawy. Powołany w podstawie skargi kasacyjnej art. 28 ust. 5 ustawy w ogóle nie dotyczy zagadnienia ustalania wysokości ekwiwalentu pieniężnego, lecz możliwości zamiany zajmowanej kwatery we własnym zakresie przez małżonków w razie

orzeczenia rozwodu. W takim przypadku, dyrektor oddziału terenowego Agencji przydziela kwaterę lub oddaje w najem lokal mieszkalny wskazanej osobie. Zasadności skargi kasacyjnej, w zakresie kwestionującym przyjętą średnią cenę rynkową powierzchni mieszkalnej dla obliczenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, nie uzasadniają także pozostałe przepisy: art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 13 ust. 4 ustawy, których naruszenie zarzucono w skardze kasacyjnej. W art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wskazano jedynie dwie formy realizacji prawa do kwatery: tj. poprzez przydział kwatery albo wypłatę ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery, natomiast art. 13 ust. 4 ustawy przewidywał, że w ramach wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej Prezes Agencji oraz dyrektorzy oddziałów rejonowych i terenowych wydają decyzje administracyjne w sprawach określonych w dalszych przepisach ustawy. Z przepisów tych nie wynika, jaką cenę powierzchni mieszkalnej należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości ekwiwalentu pieniężnego z tytułu niedoboru powierzchni mieszkalnej w razie orzeczenia rozwodu wobec osoby, której przydzielono kwaterę.

Należy zauważyć niespójność pomiędzy podniesionym w skardze kasacyjnej zarzutem naruszenia prawa materialnego - art. 28 ust. 5 ustawy, a uzasadnieniem skargi, w którym pozwana wywodziła, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 28 ust. 4 ustawy. Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie. Przytoczenie podstaw kasacyjnych, w tym naruszenia przepisów prawa materialnego, powinno przybrać postać wskazania konkretnego przepisu prawa materialnego naruszonego przez Sąd drugiej instancji. Tak określoną podstawą kasacyjną jest związany Sąd Najwyższy, który, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach podstaw. Z tej przyczyny Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do poszukiwania normy prawa materialnego, którą narusza zaskarżony wyrok Sądu drugiej instancji, a której nie wskazano w podstawach skargi kasacyjnej. W szczególności Sąd Najwyższy nie jest zobowiązany do poszukiwania w uzasadnieniu skargi kasacyjnej argumentów uzasadniających uwzględnienie skargi kasacyjnej w przypadku, gdy wskazane w ramach podstaw kasacyjnych zarzuty naruszeń określonych przepisów prawa okazały się nieuzasadnione.

Mimo tego Sąd Najwyższy rozważył także zarzut naruszenia art. 28 ust. 4 ustawy, przyjmując, że wskazanie przez pozwaną art. 28 ust. 5, zamiast art. 28 ust. 4 ustawy, mogło nastąpić wskutek pomyłki pisarskiej, na co może wskazywać nie tylko treść uzasadnienia skargi kasacyjnej, ale również sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne, które dotyczyło właśnie tego ostatniego przepisu. Artykuł 28 ust. 4 ustawy stanowi, że jeżeli powierzchnia mieszkalna zajmowanej kwatery jest mniejsza od minimalnej powierzchni przysługującej osobie uprawnionej w dniu uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód dyrektor oddziału terenowego Agencji przydziela jedną kwaterę, jako lokal zamienny, odpowiadającą ich łącznym uprawnieniom – do dyspozycji rozwiedzionych małżonków albo wypłaca osobie uprawnionej ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2, w wysokości odpowiadającej niedoborowi norm powierzchni mieszkalnej. W art. 28 ust. 4 ustawy, przewidziano alternatywne uprawnienia osób zajmujących kwaterę w razie orzeczenia rozwodu: prawo do otrzymania lokalu zamiennego albo – przy pozostawieniu dotychczasowej kwatery - prawo do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego. W przypadku wyboru przez uprawnionego ekwiwalentu pieniężnego, przepis ten określa jego wysokość, wskazując jeden z czynników, który uwzględnia się przy obliczaniu wysokości ekwiwalentu pieniężnego, a mianowicie wysokość niedoboru norm powierzchni mieszkalnej, co stanowi różnicę między maksymalną powierzchnią mieszkalną przysługującą w dniu uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód a powierzchnią mieszkalną zajmowanej kwatery (por. § 31 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 maja 1996 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – Dz.U. Nr 65, poz. 320 ze zm.). Analiza art. 28 ust. 4 ustawy prowadzi do wniosku, że zawiera on szczególne unormowanie w stosunku do regulacji zawartej w art. 47 ust. 2 ustawy, w którym określono czynniki uwzględniane przy obliczaniu wartości przysługującej kwatery i tym samym wysokości ekwiwalentu pieniężnego, przewidując, w miejsce maksymalnej powierzchni mieszkalnej należnej osobie uprawnionej do kwatery w dniu przyznania ekwiwalentu, niedobór normy powierzchni mieszkalnej. Przepis ten nie określa natomiast samodzielnie, według jakich cen - rynkowych, czy innych, obowiązujących w miejscowości bądź garnizonie przydziału kwatery, czy też

miejscu zamieszkania albo pełnienia służby uprawnionego, oraz z jakiej daty – należy ustalić wysokość ekwiwalentu pieniężnego dla uprawnionego. Kwestie te są przedmiotem regulacji zawartej w art. 47 ust. 4 i 5 ustawy, których naruszenia jednak nie zarzucono w skardze kasacyjnej, mimo że były one także podstawą ustalenia przez Sąd Apelacyjny wysokości ekwiwalentu pieniężnego. Z tego względu nie jest zasadna skarga kasacyjna ograniczona wyłącznie do zarzutu naruszenia art. 28 ust. 4 (lub 5) w zw. z art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz 13 ust. 4 ustawy.

Błędne było stanowisko Sądu Apelacyjnego, że do roszczenia dochodzonego przez powoda ma zastosowanie art. 9 ust. 1 w zw. z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (w wersji obowiązującej w chwili powstania stanu wymagalności roszczenia, jedn. tekst: Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18 ze zm.), przewidujący trzyletni termin przedawnienia roszczeń z tytułu należności przysługujących żołnierzom na podstawie odrębnych przepisów z tytułu umundurowania, zakwaterowania lub innych świadczeń. Przepis ten nie miał bowiem zastosowania do przedawnienia roszczenia o zawarcie umowy dochodzonego przez powoda na podstawie przepisów prawa cywilnego (art. 64 k.c.), do którego miał zastosowanie dziesięcioletni termin przedawnienia przewidziany w art. 118 k.c. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 228/09, Lex nr 564752). Dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku zobowiązującego pozwaną do złożenia oświadczenia woli, osobie uprawnionej służy roszczenie o zapłatę świadczeń pieniężnych, przewidzianych w tej umowie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 320/01, Lex nr 146442, z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 477/04, Lex nr 177271), które podlega odrębnemu przedawnieniu w stosunku do roszczenia o zawarcie umowy. Z tego względu, że w chwili wytoczenia powództwa nie minął jeszcze termin przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda nie był skuteczny zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną w postępowaniu apelacyjnym. Zarzut naruszenia art. 117 § 2 k.c. przez Sąd Apelacyjny jest więc niezasadny. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje ocena Sądu odwoławczego, że w trakcie biegu terminu przedawnienia roszczenia o zawarcie umowy doszło do jego przerwania z uwagi na treść korespondencji prowadzonej między stronami w okresie poprzedzającym wniesienie powództwa. Nawet uwzględnienie zarzutu naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 123

§ 1 pkt 1 i 2 k.c. nie powodowałyby, iż pozwana skutecznie podniosła w sprawie zarzut przedawnienia.

W skardze kasacyjnej zasadnie podniesiono naruszenie art. 481 § 1 k.c. wskutek przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że przepis ten uzasadniał uwzględnienie powództwa w zakresie odsetek, gdyż pozwana pozostaje w zwłoce z zapłatą kwoty ekwiwalentu pieniężnego począwszy od 1 grudnia 1999 r. Stan opóźnienia (tym bardziej zwłoki) w zapłacie świadczenia pieniężnego, do którego spełnienia zobowiązano pozwaną wyrokiem wydanym na podstawie art. 64 k.c. może nastąpić dopiero z chwilą uprawomocnienia się tego orzeczenia, gdyż wyrok ten ma skutki konstytutywne. Uprawomocnienie się wyroku zobowiązującego stronę pozwaną do złożenia oznaczonego oświadczenia woli powoduje bowiem powstanie fikcji prawnej polegającej na tym, jakby oświadczenie woli, określone w wyroku, zostało złożone (art. 64 k.c. w zw. z art. 1047 k.p.c.). W konsekwencji, dopiero z chwilą uprawomocnienia się wyroku z umowy – którą zastąpiło orzeczenie – wynikało roszczenie o wypłatę określonej kwoty ekwiwalentu pieniężnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 320/01, oraz z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 477/05). Stan opóźnienia w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. w spełnieniu tego świadczenia mógł więc nastąpić dopiero po uprawomocnieniu się wyroku Sądu drugiej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1974 r., II CR 309/74, OSNCP 1975, nr 6, poz. 96, z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 228/2009).

Nie przesądza to jednak o tym, że w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego odsetek zaskarżony wyrok nie odpowiada prawu. Należy uwzględnić, że prawo do żądania odsetek może wynikać nie tylko z przepisu prawa, np. art. 481 § 1 k.c. w razie opóźnienia ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, ale również z czynności prawnej. Zgodnie bowiem z art. 359 § 1 k.c., odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Uwzględniając treść orzeczenia wydanego przez Sąd pierwszej instancji (zaakceptowanego przez Sąd Apelacyjny), którym nie zasądzono odsetek od kwoty pieniężnej, lecz zobowiązano pozwaną do złożenia oświadczenia woli zobowiązującego ją do zapłaty kwoty ekwiwalentu pieniężnego wraz z odsetkami uzasadniony jest wniosek, że prawo do odsetek dla powoda wynika z czynności prawnej, tj. umowy o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego. Podstawą uwzględnienia powództwa dochodzonego przez powoda

o zobowiązanie do złożenia przez pozwaną oznaczonego oświadczenia woli stanowił art. 64 k.c. Uwzględnienie powództwa na tej podstawie prawnej może nastąpić, jeżeli obowiązek złożenia oznaczonego oświadczenia woli wynika z przepisów prawa materialnego bądź czynności prawnej (co nie odnosi się do dochodzonego przez powoda roszczenia). Zakres i treść oświadczenia, do złożenia którego złożenia, na podstawie art. 64 k.c., jest zobowiązana strona pozwana powinna odpowiadać zakresowi i treści oświadczenia woli, do którego złożenia zobowiązują ją właściwe przepisy prawa materialnego. Konstytutywny charakter orzeczenia wydanego na podstawie art. 64 k.c. nie sprzeciwia się temu, aby obejmowało ono także zobowiązanie strony pozwanej do złożenia oświadczenia przewidującego obowiązek zapłaty przez nią odsetek od świadczenia pieniężnego za okres poprzedzający uprawomocnienie się orzeczenia, jeżeli z przepisów prawa materialnego wynikał obowiązek zawarcia umowy o takiej treści oraz termin spełnienia świadczenia.

Z uregulowań dotyczących ekwiwalentu pieniężnego wynika, że umowa o wypłatę tego świadczenia pieniężnego powinna określać nie tylko jego wysokość, ale również precyzować termin jego zapłaty oraz zawierać zobowiązanie pozwanej Agencji do zapłaty odsetek w razie niespełnienia świadczenia w tym terminie. Elementy te, składające się na treść oświadczenia woli pozwanej, mogły być więc objęte treścią wyroku wydanego na podstawie art. 64 k.c. Zasadnie przyjął Sąd Apelacyjny, że zawarcie umowy o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego powinno nastąpić niezwłocznie po złożeniu przez powoda jako uprawnionego wniosku o jego wypłatę. W uzasadnieniu wyroku z dnia 11 grudnia 2000 r. U 2/00 (OTK 2000, nr 8, poz. 96) Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że fakt, iż ustawodawca nie określił terminu zawarcia umowy w sprawie wypłaty ekwiwalentu nie oznacza, że organy władzy publicznej posiadają swobodę w tym zakresie. Umowa o wypłatę ekwiwalentu powinna zostać zawarta bez zbędnej zwłoki, po złożeniu przez uprawnionego stosownego wniosku. W wyroku z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 477/05, Sąd Najwyższy, podzielając stanowisko Trybunału Konstytucyjnego dotyczące terminu, w którym powinna zostać zawarta umowa w sprawie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, zwrócił uwagę na to, że jest to uzasadnione tym, iż z chwilą złożenia wniosku o wypłatę

ekwiwalentu pieniężnego powstaje prawo do tego ekwiwalentu. Skoro prawo do ekwiwalentu powstaje z chwilą zawarcia umowy, a umowa powinna być zawarta niezwłocznie po złożeniu wniosku, to dniem przyznania ekwiwalentu, w rozumieniu art. 47 ust. 2 i 4 ustawy, jest dzień w którym umowa powinna być zawarta. W konsekwencji Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku przyjął, że wysokość ekwiwalentu pieniężnego jest określana według przesłanek istniejących w chwili, kiedy umowa powinna być zawarta. Taka wykładnia jest uzasadniona także celem regulacji dotyczącej prawa do ekwiwalentu, a mianowicie zapewnienia środków pieniężnych osobie uprawnionej na nabycie prawa do mieszkania odpowiadającego przysługującemu uprawnionemu prawa do kwatery. Istotne są więc okoliczności, mające wpływ na ustalenie wysokości ekwiwalentu pieniężnego, istniejące w chwili, kiedy umowa powinna zostać zawarta.

Z przepisów dotyczących prawa do ekwiwalentu pieniężnego nie wynika wprost termin, kiedy powinno zostać wypłacone to świadczenie. Termin ten powinna precyzować umowa o wypłatę ekwiwalentu (por. § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 września 1998 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu wypłaty ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery – Dz.U. Nr 124, poz. 818 ze zm., zwanego dalej: „rozporządzenie”). Uwzględniając wskazany wcześniej cel regulacji dotyczącej prawa do ekwiwalentu pieniężnego, jak również okoliczność, że data, kiedy powinna zostać zawarta umowa, jest zarazem datą przyznania ekwiwalentu w rozumieniu art. 47 ust. 2 i 4 ustawy, uzasadniony jest wniosek, że data ta wyznacza także pośrednio termin wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, co powinno nastąpić niezwłocznie po zawarciu umowy. Umowa o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego, zawarta zgodnie z przepisami regulującymi powstanie prawa do tego świadczenia, jego wysokość oraz sposób realizacji, powinna więc określać datę wypłaty ekwiwalentu z uwzględnieniem powyższych zasad. W umowie powinno być również zawarte zobowiązanie pozwanej Agencji do zapłaty odsetek ustawowych za niedotrzymanie terminu wypłaty ekwiwalentu, co wynika z § 7 ust. 2 rozporządzenia, według którego w razie niedotrzymania określonego w umowie terminu płatności należnego ekwiwalentu Agencja jest obowiązana do uiszczenia odsetek ustawowych. Z postanowienia § 4 zawartego we wzorze umowy, stanowiącym załącznik do

rozporządzenia, wynika, że zobowiązanie do przestrzegania przez pozwaną obowiązku przewidzianego w § 7 ust. 2 rozporządzenia, powinno znaleźć odzwierciedlenie w umowie. W konsekwencji należy uznać, że treść oświadczenia woli, do którego złożenia została zobowiązana pozwana, miała oparcie w przepisach prawa materialnego nakładających na pozwaną obowiązek zawarcia umowy o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego.

Z tych względów, mimo częściowo błędnego uzasadnienia Sądu drugiej instancji, wyrok odpowiada prawu, co uzasadniało oddalenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.